

گذر بین مد پیوسته و ناپیوسته

در شکل (۵-۴) (الف) و (ب) ، خطوط پرنشاندهنده جریان های اولیه و ثانویه در مد ناپیوسته است . جریان اولیه از مقدار صفر به شکل مثلثی شروع به زیاد شدن می کند تا سطح I_p (نقطه B) در پایان دوره روشنای ترانزیستور (شکل ۵-۴ الف) .

در لبه خاموش شدن سویچ جریان اولیه که به I_{p1} رسیده است به ثانویه منتقل می شود (نقطه H) که $i_{s1} = \left(\frac{N_p}{N_s}\right) I_{p1}$ تا زمانیکه سردات دار ثانویه مثبت است در طی

خاموش بودن سویچ جریان ثانویه که با نسبت $\frac{dt}{dt} = \left(\frac{v_0 + v_{D2}}{L_s}\right)$ بطور خطی نزول می کند که L_s اندرکتانس ثانویه است و برابر $L_p \left(\frac{N_s}{N_p}\right)^2$.

این جریان در نقطه I به صفر می رسد . یک زمان مرده T_{dt} قبل از شروع دوره روشنایی بعدی در نقطه F بوجود می آید . همه انرژی ذخیره شده در اولیه اکنون قبل از شروع سویچ در دوره بعد (ثانویه منتقل شده است) . مقدار متوسط یا DC جریان خروجی برابر متوسط مثلث GHT ضرب در دیوتی سایکل T_{off}/t است . حال برای باقی ماندن حالت ناپیوسته ، بایستی یک زمان مرده T_{dt} (شکل b ۵-۴) بین صفر شدن جریان ثانویه و شروع به افزایش یافتن جریان اولیه در روشن شدن سویچ وجود داشته باشد .

اگر توان بیشتری در خروجی مورد نیاز باشد (با کاهش R_o) ، طبق رابطه زیر T_{oo} بایستی افزایش یابد تا ولتاژ خروجی ثابت بماند.

$$v_o = v_{33} \text{Tan} \sqrt{\frac{R_o}{2.5T I_p}}$$

با افزایش T_{on} (در V_{dc} ثابت) ، شیب جریان اولیه ثابت می ماند و پیک جریان همانطور که در شکل (الف ۵-۴) نشان داده شده است از مقدار B به d می رسد مقدار پیک جریان ثانویه $(= I_p \frac{N_p}{N_s})$ در شکل (ب ۵-۴) از H به k افزایش می یابد و در زمان دیرتری شروع می شود (از G به J) .

برای ثابت ماندن ولتاژ خروجی بوسیله حلقه کنترل ، شیب ثانویها V_o/L_s ثابت می ماند و نقطه ای که جریان ثانویه می شود به زمان روشن شدن بعدی نزدیکتر می شود که نتیجتاً باعث کاهش زمان T_{dt} می شود و اگر T_{dt} به صفر برسد به نقطه پایان مد ناپیوسته می رسیم . همچنین با کاهش V_{IN} و توان ثابت خروجی ، T_{on} بایستی افزایش یابد و در نتیجه T_{dt} کاهش می یابد .

توجه شود تا زمانیکه مدار در مد ناپیوسته کار می کند و یک زمان مرده T_{dt} وجود دارد زیاد شدن زمان روشنایی سویچ ، افزایش وسعت جریان مثلی اولیه را بدنبال دارد و نیز سطح جریان ثانویه از GHI به JKL تغییر می کند.

از آنجایی که جریان DC خروجی ، متوسط جریان مثلی ثانویه ضرب در ویوتی سایکل می باشد آنگاه با افزایش زمان روشن ، جریان ثانویه بیشتری برای بار در دسترس خواهد بود . وقتی که زمان مرده از بین رفت ، هرگونه افزایشی در جریان بار به افزایش زمان T_{on} و کاهش T_{off} نیاز دارد تا اینکه انتهای جریان ثانویه نتواند بیشتر به راست کشیده شود جریان ثانویه از نقطه عقبتر J و نقطه بالاتر K ، شروع می شود (شکل ۵-۴) ب .

سپس در نقطه شروع بعدی زمان روشن سوئیچ (F در شکل (۴-۵) الف) یا L در شکل (۴-۵) ب) همچنان جریان یا انرژی مشابه از ثانویه به خارج منتقل می شود.

اکنون لبه شروع جریان اولیه یک برش خواهد داشت. حلقه فیربک می کوشد برای تامین کردن جریان مورد نیاز روشنایی را به بعد از L طول بدهد.

حال با پایان یافتن زمان خاموش، جریان ثانوی در انتهای این زمان مقدار غیرصفر خواهد دانست و از اینجا می توان گفت که پرش جریان در آغاز مرحله بعد بیشتر می شود.

سرانجام بعد از سیکلهای سوئیچینگ فراوان، پرش ابتدای لبه جریان اولیه و نیز مقدار پایانی جریان ثانویه در شکل (۴-۵) به اندازه کافی بالا خواهد رفت از آنجاکه ناحیه XYZW مقدری بزرگتر از آنکه جریان خروجی را تامین کند شده است. حال حلقه کنترل شروع به کاهش زمان T_{on} می کند تا جریان دوزنقه ای شکل اولیه از M تا P و جریان دوزنقه ای ثانویه از T تا W طول بکشد (شکل های ۴-۵ الف و ۴-۵ ب).

در اینجا سطح شکل موج ولتاژ اولیه ترانسفور و هنگامیکه ترانزیستور روشن است برابر با سطح شکل موج ولتاژ در زمان خاموش ترانزیستور است.

این امر شرطی است که طبق آن هسته تراس در پایان یک سیکل کامل سوپرچینگ به نقطه ابتدایی روی حلقه هسپترزیس مربوطه Reset شود. یا به بیان دیگر این شرط حاکی از آن است که مقدار متوسط یا DC ولتاژ روی اولیه برابرصفر است البته با فرض این که

مقاومت DC اولیه صفر می باشد که در این صورت امکان وجود یک ولتاژ DC روی مقاومت صفر وجود ندارد .

حال در مد پیوسته ، افزایش جریان بار بوسیله افزایش ابتدایی زمان T_{on} تامین می شود . (از MP به MS در شکل (ج ۵-۴) که این کار باعث کاهش زمان خاموشی از Tw به Xw (شکل ۵-۴ د) . که انتهای بارس جریان ثانویه نمی تواند بیشتر به راست حرکت کند چرا که زمان مرده ای نداریم . اگر چه ؟؟ جریان ثانویه مقداری افزایش یافته (از نقطه U به Y) ناحیه از دست رفته در کاهش زمان t_{off} (T تا X) بیشتر از ناحیه ای است که شیب UV به YZ در شکل ۵-۴ (د) تغییر می یابد .

بنابراین در مد پیوسته ، یک افزایش ناگهانی در جریان DC خروجی ، در ابتدا باعث کاهش در عرضی و افزایش کوچکی در ارتفاع جریان دوزنقه ای ثانویه می شود . بعد از چند سیکل سویچینگ متوسط ارتفاع شکل موج بالا می رود و پهنای آن به نقطه ای که سطح ناحیه ولتاژ روشنایی برابر با سطح ناحیه ولتاژ خاموشی روی اولیه باشد کاهش می یابد .

به علاوه ولتاژ DC خروجی متناسب با سطح جریان دوزنقه ای ثانویه می باشد . حلقه نیربک تمایل به ثابت نگه داشتن ولتاژ در برابر افزایش جریان خروجی دارد . در ابتدا کاهش محسوسی در ولتاژ خروجی ایجاد می شود و سپس بعد از چند سیکل سویچینگ ، آن را بوسیله بالا بردن دامنه جریان دوزنقه ای ثانویه تصحیح می کند .

۵-۶) طراحی و ساخت ترانسفورمر :

طراحی ترانسفورمر همان طور که نشان داده شده است شامل پروسه ای است که تا رسیدن به نتیجه مطلوب ممکن است بسیار تکرار شود .

الگوریتم پروسه طراحی ترانسفورمر بصورت زیر می باشد .

۵-۶-۱) تعیین پارامترهای مربوط به هسته و سیم بندی ترانسفورمر :

می توان گفت انرژی منتقل شده از اولیه به ثانویه در طی یک دوره سوئیچینگ عبارتست

از :

$$\frac{1}{2}L_p I_p^2 - \frac{1}{2}L_p (I_p - I_r)^2$$

پس می توانیم اندوکتانس اولیه را بصورت تابعی از I_p و K_{RP} ، P_o ، η ، Z بیان کرد .

$$L_p = \frac{10P_o}{I_p^2 K_{RP} \left(1 - \frac{K_{RP}}{2}\right) F_s} \times \frac{Z(1-\eta) + \eta}{\eta}$$

که در آن η بازده کل سیستم و Z نسبت تعلقات ثانویه به کل تعلقات می باشد و اگر

مرجع مشخصی نداشته باشیم آن را ۰/۵ فرض می کنیم .

باتوجه به توان مورد نظر در خروجی و فرکانس کاری سوئیچ یک اندازه استاندارد

تقریبی برای هسته انتخاب می کنیم . برای شروع حداکثر مقدار تجربی برای ثانویه

ترانسفورمر ۰/۶ دور برولت پاورودی VAC ۲۲۰ می باشد و برای خروجی 5^V مقدار

$N_{s5}=4$ را قرار می دهیم . تعداد دور خروجیهای ۱۲ و ۳ و تغییر در رابطه زیر بدست می

آیند .

$$N_{sx} = \frac{X + V_{Dx}}{5 + V_{DSO}} \times \frac{D_{MAX}}{1 - D_{MAX}}$$

تعداد دور سیم پیچ بایاس :

$$N_B = N_s \frac{V_B + V_{BO}}{V_o + V_D}$$

تجربه نشان داده است که برای تعیین تعداد دور ثانویه ، حداکثر ، مقدار
ورودی ۲۳۰ VAC قرار می دهیم .

اندوکتانس موثر برای هسته شکاف یافته عبارتست از :

$$A_{LG} = 1000 \times \frac{L_p}{N_p^2} \left(\frac{nH}{turn} \right)^2$$

ماکزیم چگالی شار مغناطیسی که ماتریسی بین ۲۰۰۰ تا ۳۰۰۰ گاوس قرار گیرد از
رابطه زیر بدست می آید .

$$B_M = \frac{N_p I_p A_{LG}}{l B A_e} = N_s \frac{I_p A_{IG}}{10 A_e} \times \frac{V_{MIN} - V_{DS}}{V_o + V_D} \times \frac{D_{MAX}}{1 - D_{MAX}}$$

پرمابیلیته هسته بدون شکاف را برای محاسبه طول شکاف هوایی نیاز خواهیم داشت و

معادله مربوطه به آن بصورت زیر می باشد که در آن A_L اندوکتانس موثر بدون شکاف
می باشد .

$$\mu_r = \frac{A_L L_E}{0.4 \kappa A_e} \times \frac{1}{10}$$

طول شکاف هوایی که در ستون های هسته ایجاد می شود و نمی تواند از ۰/۵۱ mm کمتر باشد. که در آن L_p اندوکتانس اولیه (برحسب μH) و Ae سطح مقطع موثر هسته و L_e طول موثر عبور می باشد.

$$L_g = \left(\frac{0.4\kappa N_p^2 Ae}{L_p \times 100} - \frac{L_e}{\mu_r} \right) \times 10$$

$$OD = \frac{BW_E}{N_p} \text{ قطر کلی سیم ، برای اولیه}$$

قطر سیم بدون عایق که برای محاسبه توان جریان دهی عبارتست از :

$$DIA = OD - (0.5094 \log(OD) + 0.0834)$$

$$AWG = 9.97 (1.8277 - 2 \log(DIA))$$

(Circular Mils per Amp) برای مشخص کردن توان جریان دهی سیم پیچ بکار می

رود که بایستی بین ۲۰۰ تا ۵۰۰ قرار بگیرد

$$CMA = \frac{2^{\left(\frac{50-AWG}{3}\right)}}{I_{RMS}}$$

تا اینجا همه پارامترهای مورد نیاز برای اولیه محاسبه شده اند. در مورد ثانویه نیز

محاسبات زیر را بایستی انجام دهیم.

مقدار پیک جریان ثانویه :

$$I_{sp} = I_p \frac{N_p}{N_s}$$

مقدار موثر جریان ثانویه :

$$I_{SRMS} = I_{SP} \sqrt{(1 - D_{MAX}) \left(\frac{K_{RP}^2}{3} - K_{RP} + 1 \right)}$$

$$I_{\text{RIPPLE}} = \sqrt{I_{\text{SRMS}}^2 - \left(\frac{P_o}{V_o}\right)^2}$$

$$AWG_s = 9.97(5.017 - \log(CMA \times I_{\text{SRMS}}))$$

$$DIAS = \sqrt{\frac{4 \times 2^{\frac{50 - AWG_s}{3}}}{1.27k}} \times \frac{25.4}{1000}$$

۲-۵) نحوه سیم بندی و ساخت ترانسفورمر :

δ

در انتخاب قطر سیم بایستی به اثر پوستی نیز توجه داشت. همان طور که در شکل (۳-)

۵) نشان داده شده است هنگامیکه از یک هادی جریان $I(t)$ عبور می کند، در اثر این

جریان فشار مغناطیسی $\phi(t)$ تولید می شود، خطوط شار بصورت حلقه هایی در اطراف

مسیر جریان قرار می گیرند. طبق قانون لنز^۱ شار مغناطیسی AC درون هادی باعث ایجاد

جریان های گردابی^۲ می شود، مشاهده می شود که این جریان های گردابی منجر به

کاهش چگالی خالص جریان در مرکز هادی و افزایش چگالی خالص جریان در نزدیکی

سطح هادی می شوند. گسترده پخش جریان درون هادی با معادلات ماکسول^۳ بدست می

آید. برای یک جریان سینوسی $I(t)$ با فرکانس f چگالی جریان در سطح هادی، بزرگتر

است. چگالی جریان با نزدیک شدن به مرکز هادی بصورت نهایی کاهش می یابد. که این

مشخصات فاصله δ به نام عمق نفوذ یا عمق پوستی شناخته می شود. عمق نفوذ با رابطه

زیر داده می شود.

¹-Lenz's Law

²-eddy currents

³-Maxwell's equations

$$\delta = \sqrt{\frac{\rho}{\pi\mu^f}}$$

برای هادی مسی می توان گفت :

$$\delta = \frac{7.5}{\sqrt{F}} \text{ cm}$$

اثر پوستی بیان می کند که بالارفتن فرکانس جریان از مرکز هادی بیشتر به پوسته رانده می شود و مرکز هادی نقش کمتری در هدایت جریان بازی خواهد کرد و سطح موثر عبور کاهش می یابد. در فرکانس کاری ۱۰۰ KHZ عمق پوستی تقریباً برابر با ۰/۰۲ cm بدست می آید و طبق آن قطر سیم نباید از ۳۲ AWG بیشتر باشد .

طبق محاسبات انجام شده قطرهای سیم بدست آمده برای اولیه و ثانویه بصورت زیر است :

AWGP=

AWG₅₃=

AWG₅₅=

AWG₅₁₂=

و طبق مطالب ذکر شده در مورد تحمل پوستی برای ثانویه از رشته سیم های موازی با اندازه AWG می کنیم . در این پروژه بدنبال بدست آوردن سه خروجی تنظیم شده با یک مدار کنترلر هستیم . به چند روش می توان برای ترانس سه خروجی سیم بندی را انجام داد. در مورد سیستم های رشته ای دو روش کلی وجود دارد

۱- روش سیم بندی جداگانه^۱

۲- سیم بندی انباشته یا روی هم .

که هرکدام خصوصیات مربوط به خود را دارند از سیم بندی جداگانه ، ترتیب سیم بندیها اختیاری است ، طوری که خروجی با جریان بالاتر را می توانیم نزدیک اولیه قرار دهیم و به این طریق انرژی تلف شده از اندوکتانس نشستگی را کاهش دهیم اما معایب این روش عبارتند از :اولا در بازکم خروجی به علت Peale charging رگولاسیون کمی خواهیم داشت ، دوما هزینه ساخت ترانس به این روش بیشتر است . سوماپین های بوپین بیشتری مورد نیاز است .

روش سیم بندی روی هم که در شکل (۴-۴ ب) نشان داده شده است ، رگولاسیون پیوندی را بهتر می کند و نیز هزینه ساخت کمتری دارد. اما به دلیل اینکه ولتاژ خروجی پایین تر را بالاتر را می توان در نزدیک ترین فاصله با اولیه قرار داد، دار کاهش اندوکتانس نشستگی خروجی با جریان بالاتر، انعطاف پذیر نیست .

از آنجا که تکنیک سیم بندی روی هم رگولاسیون پیوندی بهتری را ارائه می دهند. مانیز از این تفکیک بهره می گیریم و چون خروجی سه ولت جریان بیشتری را حمل می کند آن را در نزدیکترین فاصله با سیم پیچ اولیه قرار می دهیم ، هرچه سیم پیچی کوبل بیشتری داشته باشد رگولاسیون پیوندی وضعیت بهتری پیدا می کند . برای کاهش اندوکتانس

¹-Separate winding

پراکندگی و اثرات سوء آن که در بخش ذکر شد . سیم پیچ های خروجی را به کمک رشته سیم های موازی ، کنار هم بگونه ای می پیچیم که کل سطح بو بین را بپوسانند.
در این پروژه ، سیم پیچ ۳ ولت ، جریان همه خروجیها را حمل می کند. کل جریان RMS خروجی عبارتست از :

$$IR_{MST}=IR_{MS3}+IR_{MS6}+IR_{MS12}$$

رابطه فوق یک فرض ساده کننده است و هنگامی کاملاً درست است که جریان ها همشکل باشند . طبق محاسبات انجام شده برای سیم پیچ اولیه سیم با قطر ۰/۱۵ mm و تعداد دور ۹۸ و برای سیم پیچ باباس از همان سیم با ۴ رشته موازی و تعداد دور ۱۱ استفاده شده است . در ثانویه از سیم ۰/۲۵ mm برای همه خروجیها استفاده شده است . برای ۳ ولت ۴ رشته موازی ، برای ۵ ولت ۳ رشته موازی ، برای ۱۲ ولت ۱ رشته بکار رفته است .

شکل (۵) شمای سیم بندی را نشان می دهد.

۷-۵- یکسو سازی های خروجی :

دیوهای یکسو سازی خروجی دارای چهارمشخصه مهم و تاثیرگذار هستند . که عبارتند از : زمان بازیافت معکوس ، افت ولتاژ دیو در هدایت مستقیم ، PIV مربوط به دیود و توانایی جریان دهی مستقیم .

۱- زمان بازیافت معکوس :

این زمان برای خاموش شده دیود بعد از آنکه ولتاژ مستقیم از روی آن برداشته شد
برای توقف جریان در دیو لازم است . تاثیرات سوء T_{rr} کوچک استفاده شده است .

۲- ولتاژ حالت مستقیم دیود:

این پارامتر در تنظیم ولتاژهای خروجی نقش اساسی دارد . دیودی که در خروجی رگوله

شده بکار رفته است ، برای سیم پیچ خروجی مقدار V_{OIT} می کند.
$$V_{OIT} = N_x \frac{V_{alt}}{\text{turn}} - V_{Dx}$$

۳- PIV (peak Inverse Voltage) حداکثر ولتاژ معکوس روی دیود ، قبل از شکست
آن می باشد .

$$PIV_x = V_x + (V_{MAX} \times \frac{N_x}{N_p})$$

که در آن V_x ولتاژ خروجی مربوطه ، V_{MAX} ماکزیمم ولتاژ DC ورودی که برای ورودی
برق شهر معمولا ۳۷۵ ولت برای پیک (265VAC)

در عمل برای اینکه در شرایط Sturt up و حداکثر بار ، ولتاژ قرار گرفته روی دیود از PIV

مربوط به آن تجاوز نکند برای هر دیود مقدار PIV بدست آمده در رابطه بالا را در ۱/۲۵
ضرب می کنیم و نیز جریان دیود را ۳ برابر جریان DC متوسط خروجی در نظر می گیریم

البته باید در نظر داشت که با تغییر جریان دیود، ولتاژ مستقیم آن نیز تغییر می کند که این

تغییر در دیود شانکی به مراتب کمتر از دیود PN می باشد و از طرفی چون دیود مربوط به

خروجی ۵ ولت در پارامتر «دور / ولت» نقش دارد. لذا آن را از نوع شانکی انتخاب می کنیم با توجه به مطالب گفته شده دیوهای بکار رفته برای ثانویه عبارتند از:

۵-۸) خازن فیلتر خروجی:

خازن فیلتر خروجی همانطور که قبلاً اشاره شد، وظیفه ذخیره انرژی در زمان خاموشی سویچ و تامین انرژی مورد نیاز بار در زمان روشنایی سویچ را برعهده دارد. حداقل مقدار این خازن را می توان برحسب ریپل ولتاژ خروجی و جریان بار و فرکانس سویچینگ و دیوتی سلیکل مدار تعیین کرد.

$$C_o = I_o \frac{\Delta v_o}{\Delta V_o} = I_o \frac{D}{f \Delta v_o}$$

ازطرفی خازنها در عمل ایده آل نیستند و طبق شکل (۵) دارای یک مقاومت ESR (Equal series Resistant) و یک سلف ESL (Equal series Inductance) می باشند. مقدار سلف ESL بسیار کم است و در فرکانس های کمتر از ۳۰۰ KHZ می توان از تاثیر آن صرف نظر کرد. در ابتدای زمان خاموشی سویچ که جریان ثانویه از مقدار پیک خود ($I_{ps} = \frac{N_p}{N_s} I_p$) شروع می شود. خازن فیلتر خروجی، امبدانس بسیار کمتری نسبت به بار، از خود نشان می دهد و می توان گفت که این جریان از درون خازن خروجی که خود شامل C_o و R_{esr} می باشد می گذرد، و آنگاه ولتاژ اسپایک با دامنه $I_{ps} R_{esr}$ ایجاد می شود که دامنه آن وابسته به ESR خازن می باشد لذا علیرغم افزایش هزینه سعی می شود که از خازن، LOW ESR استفاده شود. برای کاهش دامنه اسپایک ولتاژ در خروجی از یک فیلتر LC استفاده می شود.

شرایط اقلیمی :

موقعیت استقرار شهرستان در دامنه های ارتفاعات بلند البرز شرایط آب و هوای ویژه ای را در سطح شهرستان بوجود آورده است . بخش هایی از شهرستان که از ارتفاع ۲۱۰۰ متر تا ۵۵۰۰ متری واقع شده اند دارای آب و هوایی نیمه مرطوب تا مرطوب بوده و زمستان های سخت و طولانی و خیلی سرد بر آن حاکم می باشد متوسط و حداکثر درجه حرارت در نزدیکترین ماه سال کمتر از ۳۰ درجه سانتی گراد و متوسط حداقل درجه حرارت در سردترین ماه سال پایین تر از 15°C زیر صفر می باشد . قله مرتفع دماوند بلندترین کوه ایران در نزدیکی شهرستان و بفاصله تقریبی یازده کیلومتری شرق شهرستان قرار دارد ، بخش هایی از شهرستان خصوصا نواحی جنوبی و بخش های میانی آن که دوره های متعددی در آن واقع شده اند همراه با تپه فلات های داخل کوهستان که ارتفاع آنها از ۱۵۰۰ متر به بالا می باشد دارای زمستان های خیلی سرد و طولانی و درجه حرارت سردترین ماه بین ۲۶ تا ۳۱ درجه و حداقل آنی در سردترین ماه ها ۱۳ درجه سانتی گراد می باشد .

رودخانه :

در سطح شهرستان رودخانه های متعددی جاریست که مهمترین آن رودخانه جاجرود است (این رود که در حوزه ، آبریز مرکزی ایران قرار دارد از شمال غرب شهرستان شمیرانات و از ارتفاعات کوه صندوق ، کوه جانستون ، کوه خرسنگ ، کوه لار و کوه تاریبیشه سرچشمه می گیرد شاخه اصلی رودخانه جاجرود در این منطقه از شمال غرب به جنوب و جنوب شرق امتداد یافته و در بخش میانی جنوب شهرستان و ارد سد لتیان می

گردد. از شاخه های فرعی جاجرود در این منطقه می توان رودخانه های گرمابدره ، روته ، شمشک ، آهار ، امیر آباد ، افجه و رودخانه خیزرودبار را نام برد . این شاخه در جنوب گلدوک وارد سدلیتان که آب سد نیز مورد استفاده آشامیدنی شهر بزرگ تهران قرار می گیرد . آب رودخانه جاجرود نهایتا پس از خروج از سد با دریافت انشعابات از شهرستان های دماوند و ورامین به سمت اراضی دشت های جنوبی تهران جریان می یابد . این رودخانه که در تمامی طول سال آبدار می باشد در سطح شهرستان حواشی اطراف آن در تمام مسیر خود تا خروج از شهرستان ، مرکز تفریحگاهی انبوهی از سکنه تهران در فصل تابستان می باشد . در حاشیه مسیر رودخانه و انشعابات آن ، آبادهای متعددی جای گرفته و باغات میوه و درختان انبوهی را دارا می باشد . آبدهی رودخانه در جنوبی ترین نقطه آن در حوالی روستای سالاریه از توابع شهرستان در این $6/5m/s$ می باشد.

زمین شناسی :

رشته کوه های البرز اساسا بر اثر حرکت کوهزایی دوره ترشیزی در سه مرحله اولیه ، میانی و نهایی چین خورده و بالا آمده اند . آتشفشانها وزمن لرزه های متعدد که همراه با این چین خوردگیها بوده اند ، سبب ناآرامی حرکات که کوهزایی گشته و در نهایت ساختمان زمین شناسی نسبتا پیچیده ای را پدید آورده اند . آن بخش از کوه های البرز که در استان تهران واقع شده اند ، دارای لایه های سه دوره اصلی زمین شناسی می باشند. به طور کلی ، دیواره مرکزی این کوه ها بیشتر از سنگ سایی تشکیل شده است که در دوره پالئوزوئیک و مزوزوئیک به وجود آمده اند . گرچه در میان آنها کوه دماوند که بسیار

جوان است یک استثناء می باشد . دیواره جنوبی این کوهها بیشتر از سنگهایی تشکیل شده است که تاریخ پیدایش آنها اغلب به دوره ترشیزی مربوط می شود سه عامل اصلی در شکل گیری کوههای البرز نقش عمده ای داشته اند :

۱- جنس لایه های مختلف تشکیل دهنده .

۲- چگونگی ساختمان زمین شناسی .

۳- ویژگیهای کلی آب و هوای منطقه .

چینه نگاری در آبخیز لتیان برحسب سن و جنس مواد سازنده تفکیک گردیده و به ترتیب از قدیمی ترین سازنده تا آبرفتهای جدید دوره چهارم زمین شناسی رده بندی و شناسایی شده است . چینه نگاری اراضی بالا دست سد لتیان از سازنده های باروت ، جیرود ، آهک لار ، کرج ، هزار دره و رسوبات دوره چهارم تشکیل شده .

ناهمواری ها :

شهرستان شمیرانات منطقه ای کوهستانی بوده که در کوهپایه های جنوبی البرز واقع گردیده . اراضی ناهموار و کوههای متعدد در منطقه به چشم می خورد ، لکن در محدوده مورد مطالعه ارتفاعات متعددی به شرح زیر دیده می شود که عبارتند از :

کوه و زجین - کوه اورجین ، کوه اهمهن ، کوه سیاه ، کوه لار ، کوه گرچال ، کوه دریوک و کوه عسلک . ویژگیهای عمده این منطقه را می توان به شرح زیر برشمرد:

الف - بطورکلی منطقه کوهستانی بوده و بخشی از کوهپایه جنوبی البرز می باشد .

ب : اراضی پرشیب و نقاط قابل زیست به طور پراکنده و در وسعت کم دیده می شود.

- شیب عمومی کلی منطقه از شمال به جنوب و در حوضه آبرگیر لتیان واقع شده است و

- پوشش گیاهی کم و پراکنده و نامنظم می باشد .

منابع آب :

منابع آب شهرستان از دو طریق آب های سطحی و آبهای زیرزمینی تامین می گردد

شهرستان شمیرانات بواسطه ویژگی های طبیعی خود دارای رودهای فصلی و دائمی

متعددی است که عبارتند از :

آب پشکنک - ریزا به رود جاجرود.

آهار - شاخه ای از رود آب پشکنک می باشد.

الزم - ریزا به رود لار که فصلی می باشد .

امامه - ریزا به دائمی جاجرود.

خیز رود که ریزا به دائمی جاجرود است .

دره شمشک - ریزا به دائمی رود رادکان .

گرما بدر - ریزا به دائمی جاجرود .

لجنی - ریزا به دائمی جاجرود.

ناصرآباد - ریزا به دائمی جاجرود.

و رودخانه جاجرود که یک شاخه اصلی در شهرستان می باشد از مجموعه رودهای یاد

شده یک رود دائمی به نام ناصر آباد در دهستان لواسان کوچک واقع شده که به صورت

دائمی جریان داشته و جزء ریزابه های جاجرود می باشد . ارتفاع ریزشگاه آن ۱۵۵۰ متر و

شیب متوسطش ۷/۳ درصد بود و مسیر کلی آن جنوب خاوری و سرچشمه آن ۲۹ کیلومتری شمال خاوری تهران و یک کیلومتری باختری روستای راحت آباد می باشد و از روستاهای روحان و گندوک عبور می کند و در دره خاوری کوه ورجین جریان می یابد . مهمترین منابع آبی موجود در سطح دهستان رودخانه جاجرود است . این رود که از ارتفاعات واقع در شمال و شمال غرب و غرب دهستان سرچشمه می گیرد و دارای انشعابات متعددی در سطح کوهستان است . انشعابات اصلی این رود در شمال رودخانه سیروندی می باشد که از کوه های دریوک و کاشونک منشا می گیرد . این رود پس از دریافت انشعابی به نام خاتون بارگاه در شرق روستای گرمابدر باهمین نام از شرق به غرب روستای زایگان جریان می یابد . در محل روستای زایگان انشعاب دیگری نام رودخانه لالون از شمال به جنوب را دریافت می نماید . در شمال شرق فشم رودخانه دیگری به نام لجنی از کوه های تیززردبند ، پی استخر ، کوه چمن منشا می گیرد . رودخانه جاجرود در محل روستای قشم انشعاب دیگری به نام رودخانه آمیگون و در محل روستای اوشان رودخانه آهارود در روستای گلوگان رودخانه امامه نیز به آن می پیوندد . رودخانه جاجرود در سطح شهرستان تا روستای زردرود در جنوبی ترین دهستان انشعابات کوچکی از شرق و غرب دریافت کرده که نهایتا وارد سد لتیان می گردد . این رودخانه پس از خروج از سد به اراضی جنوب شرق استان جریان می یابد . آبدهی رودخانه در انتها الیه جنوب استان ۶/۵ مترمکعب در ثانیه می باشد . حاشیه های اطراف رودخانه و انشعابات آن نه فقط محل استقرار بخش اعظم روستاهای دهستان می باشد

بلکه بدلیل فضای سبز حاشیه آن یکی از نقاط مهم فعالیتهای باغداری بشمار می آید. این رودخانه در مسیر خود آب مورد نیاز روستاها و باغات را تامین می کند.

پوشش گیاهی :

باتوجه به آب و هوای منطقه که در مناطق کوهستانی معتدل واقع شده ، پوشش گیاهی منطقه در ارتباط با شرایط آب و هوایی می باشد . پوشش گیاهی مراتع موجود از انواع گون ، درمنه ، والک ، وینه ، تمشک ، سماق ، کما ، نسترن ، خارزرد و خارشتر است . نباتات زراعی بیشتر شامل گندم ، جو ، یونجه ، شبدر ، سبزی کاری و صیفی کاری است .

درختان میوه در اکثر دره ها شامل گیلان ، انجیر ، توت ، سیب ، زرد آلو ، انار و گوجه سبز است . درضمن بخشی از گردشگاههای جنگلی در سطح نسبتا قابل توجهی در جنوب غربی دهستان واقع شده است که از گونه های گیاهی چون سرو تبریزی ، صنوبر ، بید ، عرعر ، اقاچیا ، و چنار تشکیل شده اند .

آب و هوا:

روستای بوجان در شمال استان تهران و در ارتفاعات البرز استقرار یافته است . ارتفاع این روستا از سطح دریا حدود ۲۰۰۰ متر است به طور کلی دامنه های جنوبی البرز ، تحت تاثیر جریانات هوایی اقیانوس هند قرار گرفته ، لذا در مجموع دارای تابستان های خنک و خشکی می باشد . زمستانها نیز منطقه تحت تاثیر جریان هوای شمال غرب و غرب قرار می گیرد . جریان شمالی غرب که شاخه ای از جریان سیبری می باشد با باد و مه و سرما همراه بوده و جریان دیگری نیز که از اقیانوس اطلس و دریای مدیترانه منشأ می گردد. نزدیکترین

ایستگاه هواشناسی واقع در روستای اما و مربوط به وزارت نیرو می باشد . ارتفاع این ایستگاه از سطح دریا ۲۲۰۰ متر گزارش شده است . عنایت به این که به طور معمول هر ۱۰۰ متر که به ارتفاع افزوده شده ۰/۵ درجه از دمای هوای کاسته می شود بنابراین متوسط دمای روستای بوجان حدود ۱ درجه از متوسط دمای ایستگاه اما به بیشتر است . با عنایت به توضیحی که رفت به بررسی ویژگیهای اقلیمی ایستگاه امامه می پردازیم .

دما :

مشخصات متوسط دمای ماهیانه این ایستگاه براساس آمار سالهای ۵۵ به شرح جدول (۱) -
(متوسط دمای سالیانه در این ایستگاه ۸/۵ درجه معدل اکثر ۴/۵ و معدل حداقل آن ۳/۱ درجه سانتی گراد است . کمترین میزان دمای سالیانه مربوط به بهمن ماه با ۱۰/۱ - درجه سانتی گراد است . کمترین میزان دمای سالیانه مربوط به تیرماه با ۲۵/۸ درجه سانتی گراد بالای صفر است . باعنایت به اینکه انتظار می رود دمای سالیانه در روستای بوجان حدود ۱ درجه از امامه گرم تر باشد لذا متوسط سالیانه بوجان حدود ۹/۵ درجه سانتی گراد متوسط Min آن حدود ۴- و متوسط Max آن حدود ۱۵/۵°C بالای صفر است . بنابراین براساس آمار ایستگاه امامه در سه ماه سال متوسط دمای ماهیانه از صفر گزارش شده و در ۴ ماه آذر تا اسفند در بوجان بایخبندان مواجه هستیم .

رطوبت :

متوسط رطوبت ماهیانه در ایستگاه امامه در ماههای مختلف سال براساس آمار ۵ ساله

آبان ۵۲/۵٪	تیر ۳۵/۲٪	فروردین ۵۹٪
آذر ۶۳/۵٪	مرداد ۳۹٪	اردیبهشت ۴۹/۲٪
دی ۶۹/۲٪	شهریور ۳۵٪	خرداد ۴۰٪
بهمن ۶۹/۵٪	مهر ۲۹/۵٪	
اسفند ۶۹٪		

مطالعه فوق نشان می دهد که به طور کلی روستا جزو مناطق خشک محسوب می شود .

بارندگی :

میزان بارندگی سالیانه در ایستگاه امامه معادل ۶۷۶/۸ میلی متر می باشد که با منحنی میزان بارش سالانه در ارتفاعات ۲۰۰۰ متر به بالا در این ناحیه انطباق دارد . در میان فصول مختلف سال فصل زمستان با ۳۹/۲٪ کل بارش سالانه در مرتبه اول و پس از آن فصل بهار با ۳۳/۲٪ قرار دارد. فصل پاییز با ۳۴/۱٪ بیشترین میزان بارش را در دو کمترین میزان بارندگی در فصل تابستان روی می دهد یعنی تنها ۳/۵ درصد از کل بارش سالیانه در دو فصل بهار و زمستان روی هم رفته ۷۲/۴٪ ریزش جوی صورت می گیرد . در میان ماههای مختلف ماه خشک که هیچگونه بارندگی صورت نگرفته باشد ، وجود ندارد . ضمناً بیشترین میزان بارندگی در فروردین ماه با ۱۱۸/۹ میلی ترپس از آن در آذرماه با ۱۰۷/۲ میلی متر قرار دارد. کمترین میزان بارندگی در تیر ماه با ۱/۶ میلی متر می

باشد . بارندگی از ماه آبان شروع و تا اواسط خرداد ادامه دارد . افت بارندگی از اواخر خرداد تا اواخر مهرماه در این روستا ادامه پیدا می کند .

بادها:

جریان هوا در سطح روستا در وضعیت محلی معمولاً در روز ازسخت دره به سمت ارتفاعات شمالی بوده و شبها بالعکس از شمال به جنوب است . بادهای غالب در این منطقه همانند سایر نقاط البرز جنوبی و بخش میانی آن به شرح زیر است .

جبهه هوایی مدیترانه ای :

این جبهه از غرب به طرف این منطقه جریان داشته و در مسیر خود جبهه شمالی را از نقطه منجیل دریافت می نماید . این جبهه که به بادهای غربی مشهور است باد غالب را تشکیل می دهد.

بادهای جنوب غربی :

این بادها که به باد شهریار معروف است در فصل گرم و سرد این ناحیه را تحت تاثیر قرار می دهد . این جریان در برخی از موارد بدلیل توأم بودن با بخار آب باران را نیز می باشد .

بادهای شرق و جنوب شرق :

این جریان ها که از منطقه کویری عبور می نماید اگرچه میزان آن در عرض سال کم است ، اما با گردو خاک همراه می باشد .

بادهای جنوبی :

این بادهای از منطقه مرکزی ایران برخاسته و در فصل گرم دامنه های جنوبی البرز را تحت تاثیر قرار داده و موجب خشکی هوا می شود.

در اردیبهشت ماه شدیدترین جریان های هوایی در این ناحیه برقرار بوده و حداکثر آن ۲/۹ متر در ثانیه است . کم شدت ترین بادهای در آذرماه و پس از آن در مرداد و شهریور می باشد . متوسط شدت جریان سالیانه بادهای معادل ۲ متر در ثانیه بوده که اختلاف زیادی با حداکثر شدت جریان بادهای در روستا ندارد .

تحولات جمعیت در سطح شهرستان شمیرانات :

تحولات جمعیت برحسب نقاط شهری و روستایی :

براساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۷۵ جمعیت شهرستان شمیرانات برابر با ۳۰۳۹۸ نفر بوده که ۱۷۳۴۹ نفر یا ۵۷/۰۷٪ در شهرها و ۴۲/۹۳٪ یا ۱۳۰۴۹ نفر در روستاها و مناطق روستایی ساکن بوده اند . آمار مربوط به تحولات جمعیتی شهرستان طی سه ماه دهه اخیر همواره روند نزولی داشته است طی دهه های مختلف وضعیت جمعیت شهرستان به این ترتیب می باشد :

در سال ۴۵ جمعیت شهرستان شمیرانات ۱۷۱۵۸ نفر بوده که همه آنها در روستا ساکن بوده اند و هیچ نقطه شهری در سطح شهرستان وجود نداشته است . در سال ۱۳۵۵ جمعیت شهرستان شمیرانات به ۱۵۳۸۸ نفر می رسد که رشد سالانه ای برابر ۱/۰۸ - را نسبت به سال ۴۵ در برداشته است . همه جمعیت شهرستان در روستاها مستقر بوده اند و شهرستان هیچ نقطه شهری را در خود نداشته است . در سال ۱۳۶۵ جمعیت شهرستان

شمیرانات ۴۰۶۱۷ نفر بوده که ۱۱۳۸ نفر در شهرها می زیسته اند که معادل ۲۸/۰۲٪ جمعیت شهرستان بوده و ۲۹۲۳۷ نفر در نقاط روستایی بوده اند که معادل ۱/۹۹ درصد جمعیت شهرستان را شامل می شده است که نمایشگر رشدی برابر ۶/۶۲٪ در سال طی دهه ۶۵-۵۵ می باشد. جمعیت شهرستان در سال ۷۵ بالغ بر ۳۰۳۹۸ نفر بوده که ۱۷۳۴۹ نفر یا ۵۷/۰۷٪ در شهرها و ۱۳۰۴۹ نفر یا ۴۲/۹۳٪ در روستاها ساکن بوده اند. درصد رشد سالیانه جمعیت شهرستان شمیرانات طی دهه ۷۵-۶۵ برابر ۲/۸۵-٪ بوده است که رشدی نزولی را نشان می دهد که البته این رشد منفی شامل مناطق شهری نیست زیرا رشد رشد سالیانه جمعیت در این نقاط برابر ۴/۳۱٪ است. در حالیکه این رقم در مورد روستاهای شهرستان شمیرانات برابر ۷/۷۴-٪ می باشد که این دو می تواند نشانگر مهاجرت روستائیان به مناطق شهری باشد.

- جمعیت شهرستان شمیرانات برحسب گروه های سنی به تفکیک جنس در سال ۷۵ نشان می دهد که از ۳۰۳۹۸ نفر جمعیت شهرستان ۱۶۵۸۳ نفر و دو ۱۳۸۱۵ نفر زن بوده اند در نتیجه نسبت جنسی برابر ۱۲۰ بدست می آید. به عبارت دیگر در این شهرستان در مقابل هر ۱۲۰ مرد ۱۰۰ زن وجود داشته است. این نسبت برای اطفال کمتر از یکسال ۱۱۳ و برای بزرگسالان (۶۵ ساله و بیشتر) ۱۱۳ بوده است. از جمعیت این شهرستان ۹/۳۷٪ در گروه سنی ۱۱ تا ۱۴ سال، ۲۲/۷۳٪ در گروه سنی ۱۵-۲۴ سال و ۵/۹۱٪ در گروه سنی ۶۵ ساله و بیشتر قرار گرفته اند. بیشترین افراد در رده سنی جوانان (۱۵ تا ۲۴ سال) قرار دارند که ۱۴/۴۲ درصدشان مرد و ۸/۳۱٪ نیز زنان هستند. وجود نیروی کار در منطقه (که

بخشی به صورت نیروی کار فصلی می باشد (بواسطه ویژگیهای جغرافیایی می باشد که سبب شده اختلاف نسبت جنسی بین مردان و زنان در منطقه وجود داشته باشد . همچنین ویژگی های خاص منطقه بواسطه محل گذران فراغت و منطقه بیلاقی بودن برای شهر تهران است .

وضع سواد افراد شهرستان :

در آبان ۱۳۷۵ ، از ۲۷۶۵۷ نفر جمعیت ۶ ساله و بیشتر شهرستان ۸۳/۳۸٪ با سواد بوده اند . نسبت باسوادی در گروه سنی ۶-۱۴ ساله ۹۷/۷۳٪ و در گروه سنی ۱۵ ساله و بیشتر ۷۹/۱۶ بوده است. در بین افراد لازم التعلیم (۶-۱۴ ساله) نسبت باسوادی در نقاط شهری ۹۷/۶۸٪ و در نقاط روستایی ۹۷/۸۱٪ بوده است.

نسبت با سوادی در بین مردان ۸۵/۹۳٪ و در بین زنان ۸۰/۲۸٪ بوده است.

این نسبت در نقاط شهری برای مردان و زنان به ترتیب ۸۸/۵۴٪ و در ۸۶/۲۸٪ و در نقاط روستایی ۸۲/۸۵٪ و ۷۱/۴۹٪ بوده است.

مهاجرت:

در فاصله سالهای ۷۵-۶۵ ، ۸۴۶۷ نفر به شهرستان وارد و یا در داخل این شهرستان جابجا شده اند. محل اقامت قبلی ۳۳/۸۱٪ مهاجران سایر استانها ، ۴۱/۲۴٪ شهرستان های دیگر استان محل سرشماری و ۱۹/۷۷٪ شهر یا آبادی دیگری در همین شهرستان بوده محل اقامت قبلی بقیه افراد خارج از کشور یا اظهار نشده بوده ۳/۳۵٪ از روستا به شهر ۶۱/۷۳٪

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoocn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

از شهر به شهر ۸/۳۶٪ از روستا به روستا ۲۱/۱۱٪ از شهر به روستا در طی ۱۰ سال قبل

از سرشماری آبان ۱۳۷۵ مهاجرت کرده اند.

www.kandoocn.com
www.kandoocn.com
www.kandoocn.com

- وضعیت آموزش در سطح شهرستان:

از جمعیت ۶-۲۴ ساله شهرستان ، ۵۹/۹۲٪ در حال تحصیل بوده اند این نسبت در نقاط شهری ۷۱/۹۲٪ و در نقاط روستایی ۴۵/۷۶٪ بوده است. در این شهرستان ۹۶/۰۵٪ از کودکان ، ۹۴/۵۲٪ از نوجوانان ۲۷/۶۴٪ از جوانان به تحصیل اشتغال داشته اند.

- وضع فعالیت :

افراد شاغل و افراد بیکار (جویای کار) در مجموع ۴۰/۴۷٪ از جمعیت ده ساله و بیشتر را تشکیل می داده اند. این نسبت در نقاط شهری ۳۶/۴۰٪ و در نقاط روستایی ۴۵/۶۳٪ بوده است. از جمعیت فعال این شهرستان ۹۵/۴۵٪ را مردان و ۴/۵۵٪ را زنان تشکیل می دهند بیشترین میزان فعالیت مربوط به گروه سنی ۳۹/۳۵ ساله با ۵۹/۷٪ و کمترین میزان مربوط به گروه سنی ۱۰-۱۴ ساله با ۷۲٪ بوده است. بالاترین میزان فعالیت هم برای مردان هم برای زنان مربوط به گروه سنی ۳۵-۳۹ ساله است. این نسبت برای مردان ۹۷/۵٪ و برای زنان ۹/۴۵٪ بوده است.

- گروه های عمده فعالیت:

در آبان سال ۷۵ از شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر شهرستان ۱۵/۷۲٪ در گروه های عمده در کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری ۸/۰۹٪ در گروه عمده و خرده فروشی ، تعمیر وسایل نقلیه موتوری ، موتورسیکلت و کالای شخصی و خانگی ۱۱/۳۹٪ در گروه عمده صنعت و ساخت ۶۴/۷۹٪ نیز در سایر گروههای عمده فعالیتهای اقتصادی به کار اشتغال داشته اند.

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoo.cn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

این نسبت در نقاط شهری به ترتیب ۶/۵۹٪، ۱۲/۶۲٪، ۶۸/۰۳٪ و در نقاط روستایی
۲۴/۶۸٪، ۳/۶۵٪ و ۱۰/۰۵٪ و ۶۱/۶۲٪ بوده است.

گروه عمده ساختمان در نقاط روستایی گروه عمده اداره امور عمومی و دفاع و تأمین
اجتماعی اجباری بیشترین تعداد افراد شاغل را به خود اختصاص داده است.

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoocn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۵۱۱ تماس حاصل نمایید

Filename: Document1
Directory:
Template: C:\Documents and Settings\hadi tahaghoghi\Application
Data\Microsoft\Templates\Normal.dotm
Title:
Subject:
Author: qq
Keywords:
Comments:
Creation Date: 3/28/2012 4:39:00 PM
Change Number: 1
Last Saved On:
Last Saved By: H.H
Total Editing Time: 0 Minutes
Last Printed On: 3/28/2012 4:39:00 PM
As of Last Complete Printing
Number of Pages: 28
Number of Words: 4,201 (approx.)
Number of Characters: 23,952 (approx.)